یکشنبه 07 اردیبهشت 1393 - 10:00

چرا دانشمندان مسلمان تکفیر و رصدخانه ها ویران شدند/ خاطرات دیدار ایزوتسو با شهید مطهری

رئیس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی روز گذشته در مراسم بزرگداشت شهید مطهری و مقام معلم در پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات با ذکر خاطرات خود با شهید مطهری گفت: ایزوتسو با مرحوم مطهری و اساتید دیگر بحثهای زیادی کردند...

رئیس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی روز گذشته در مراسم بزرگداشت شهید مطهری و مقام معلم در پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات با ذکر خاطرات خود با شهید مطهری گفت: ایزوتسو با مرحوم مطهری و اساتید دیگر بحثهای زیادی کردند و من پس از پایان یکی از جلسات از او پرسیدم این نشست را چطور دیدی و او در پاسخ گفت:"این جلسه که من را آوردی روحانی ترین فضایی بود که در عمر خود دیده بودم".
به گزارش خبرگزاری مهر، مراسم بزرگداشت شهید مطهری و مقام معلم، با سخنرانی دکتر مهدی محقق رئیس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی و رئیس موسسه مطالعات اسلامی دانشگاه تهران دانشگاه مک گیل و جمعی از اندیشمندان شنبه 6 اردیبهشت ماه در پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار شد.

در ابتدای این مراسم دکتر یحیی طالبیان رئیس پژوهشگاه فرهنگ ،هنر و ارتباطات ضمن خیر مقدم به میهمانان و استادان حاضر در جلسه با اشاره به ارزش و تکریم روز معلم افزود: این روز یادآور ارزش و تکریم علم، دانش، معرفت و سواد در ایران و اسلام است.

در ادامه این مراسم دکتر مهدی محقق، رئیس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی با بیان اینکه بیش از 70 سال است که شهید مطهری را می شناسم، گفت: زمانی بود مرحوم آیت الله بروجردی از مرحوم پدرم تقاضا کرد که به قم مشرف شده و یک دهه به منبر برود پس از مدتی من نیز به پدرم ملحق شده و به علت آنکه ما اصالتا خراسانی هستیم بیشترین طلاب خراسانی از مدرسه دارالشفا و فیضیه پای منبر پدرم می آمدند.

وی افزود: همیشه می دیدم این طلاب به دور یکی از طلبه های مسن تر از خود بنام آقای مطهری جمع می شوند و مسائل و مشکلات خود را اعم از مادی و علمی با او در میان گذاشته و طلب مشورت و راهنمایی می کردند؛ این نخستین بار بود که من به خدمت شهید مطهری رسیدم.

رئیس موسسه مطالعات اسلامی دانشگاه تهران ـ دانشگاه مک گیل تصریح کرد: بعدها در فرصت های بیشتری با شهید مطهری حشر و نشر داشتم. شاید مدت 20 سال بود که هفته ای یک بار در جلسه هایی که در مدرسه سپهسالار(مطهری امروز) ایشان را می دیدم و بعد از آن در دانشگاه تهران اغلب در جلسه شوراها و وزارت علوم با هم بودیم و مرحوم مطهری نماینده دانشکده الهیات بود.

وی اظهار کرد: در مدت آن بیست سالی که چهارشنبه ها خدمت مرحوم مطهری بودم آقای راد نیز به دلیل آنکه فرهنگی بود اغلب همکاران خود را به این جلسه ملحق می کردند و از میان افراد خود مدرسه نیز مرحوم راشد و مطهری در این نشست ها حضور می یافتند که مجموع ما 20 نفر می شد؛ از افرادی که به صورت دائم و مرتب در این جلسات شرکت می کردند شهید مطهری بود. در این جلسات جمع جامعی از فقیه و فیلسوف و عارف و ریاضیدان شرکت می کردند که در حقیقت یک آکادمی محسوب می شد.

محقق ابراز کرد: در همین اوقات بود شهید مطهری از من خواست که اگر برخی از دانشمندان خارجی از تهران می گذرند یا در تهران هستند را با من آشنا کن که من چند تن از فیلسوفان بزرگ از جمله ایزوتسو، استاد ژاپنی را با ایشان آشنا کردم؛ پس از ملاقات با ایزوتسو، شهید مطهری علاقه مند بودند او را باز هم ببینند. در طی چند جلسه ای که این استاد ژاپنی به مدرسه سپهسالار آمد با مرحوم مطهری و اساتید دیگر بحثهای زیادی کردند و من پس از پایان یکی از جلسات از او پرسیدم این نشست را چطور دیدی و او در پاسخ گفت "این جلسه که من را آوردی روحانی ترین فضایی بود که در عمر خود دیده بودم".
وی افزود: این سخن به دلیل بحثهای طولانی بود که ایزوتسو با شهید مطهری داشت ضمن اینکه این استاد ژاپنی مولف کتابهایی همچون "انسان و خدا در قرآن" بود که با خواندن کتابهای او متوجه می شدی دیدگاه هایش جای خرسندی و تامل دارد. وی با بیان اینکه زمانی که شهید مطهری به مشهد می آمدند در جلساتی که تعدادی از اندیشمندان در مسجد گوهرشاد برگزار می کردند، حضور می یافت، گفت: من ارتباط نزدیکی با شهید مطهری داشتم و به دلیل آنکه خانه مرحوم نزدیک منزل ما بود گاه شهید را به منزلش می رساندم.

این استاد دانشگاه تصریح کرد: جلساتی که هر هفته چهارشنبه ها به مدت بیست سال برگزار می شد از سال 1337 شروع و تا سال 1357 که انقلاب شد ادامه یافت اما با وقوع انقلاب جلسات تا حدودی به هم خورد از طرفی دیگر آیت الله امامی کاشانی شنیده بودند که ما در مدرسه سپهسالار مجلس علمی داشتیم و پس از شنیدن این موضوع گله کردند و گفتند مگر ما اهل علم نیستیم و شما چرا این جلسات را تعطیل کردید. همچنین خبر برگزاری این مجالس علمی به گوش آیت الله خامنه ای که در آن زمان امام جمعه تهران بودند رسید و ایشان نیز از برگزاری چنین مجالسی اظهار خرسندی کردند و از اینکه به دلیل داشتن منصب دولتی فرصت حضور در چنین محافلی را نداشتند اظهار تاسف کردند.

رئیس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی بیان کرد: همچنین پیش از این مجالس؛ سال 1330 که شهید مطهری به تهران هجرت کرده بود، به دلیل مشکلات مادی زندگی سختی داشت و هنوز به شهرت نرسیده بود؛ تنها کمکی که من توانستم به ایشان کنم این بود که شاگردی پیدا کردم و شهید مطهری ساعت 2 بعداز ظهر به بعد در مسجد موید می آمدند و به او (آقای انوار) شرح منظومه تدریس می کردند؛ از سوی دیگر شهید مطهری تازه ازدواج کرده بود و مرحوم پدرم خانه قدیمی داشت که دو اتاق خالی در آن بود که هیچ کس در دو اتاق زندگی نمی کرد اینجا بودکه به مرحوم مطهری پیشنهاد دادم دو اتاق در منزل پدرم هست اگر بخواهی می توانی در آنجا زندگی کنی. ایشان در پاسخ گفت من از خدایم است که به استادم شیخ عباسعلی محقق (پدر من) ملحق شوم. این طور شد که شهید مطهری دو سال در منزل ما سکنی داشت و بعدها همسر ایشان از این دو سال به بهترین روزهای زندگی خود یاد کرد؛ چراکه شهید مطهری در طی همین مدت کتابهای بسیاری را نوشت و به جامعه جوان کشور در مقابله با مکتبهای فکری الحادی، لائیک و فرقه ای که در آن زمان وجود داشت و ما گمان می کردیم تنها دو فرقه در کشور وجود دارد، عرضه کرد.

وی افزود: در همان زمان شهید مطهری چندین بار از من خواست تا یادداشتهای او را نگاه کنم با دیدن یادداشتهای بسیار مرتب و منظم که کلمات کلیدی قرآن را گرفته و الفبایی کرده و برای هر یک تقسیمات و شعب خاصی انجام داده بود متوجه شدم این ذهن، ذهن علمی است که من پیش از این آن را در شهید بهشتی دیده بودم. شهید مطهری سهم بزرگی در موقعیت بخشی به جوانهای آن زمان داشت و در کنار آن در کسوت استادی نقش خود را به نحو احسن انجام می داد.

رئیس مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه تهران ـ دانشگاه مک گیل یادآور شد: آخرین برخوردی که با شهید مطهری داشتم این بود که ایشان به من تلفن کرد و گفت شنیده ام کتاب قبسات میرداماد را چاپ کرده اید گفتم بله حتی مقدمه انگلیسی هم این کتاب دارد گفت من این کتاب را ندیده ام من هم گفتم یک نسخه از آن را برای شما می فرستم و از منشی ام خواستم این کار را انجام دهد؛ اما همان شب منشی ام با من تماس گرفت و گفت ایشان شهید شده اند.

این استاد دانشگاه بخش دیگری از سخنانش را به دلایل ارتقاء و انحطاط علم در ایران اختصاص داد و اظهار کرد: باید دلایل انحاط علمی در ایران بررسی شود. اینکه چرا در زمانی که اروپایی‌ها با استفاده از کتاب‌های ابن هیثم و سایر دانشمندان اسلامی تلسکوپ، عینک و ... می‌ساختند ما دانشمندان خود را تکفیر می‌کردیم! در حالی که در غرب کوپرنیک و کپلر به دنبال کشف اجرام آسمانی بودند ما سه رصدخانه بی‌نظیر در مراغه، سمرقند و استانبول داشتیم که به دست خود مسلمان‌ها ویران شد و حتی یک آجر از آن باقی نماند!

به گفته محقق، باید دلایل و چرایی این موضوع که امثال ابن سینا و فارابی ننگ عالم به شمار می‌رفتند از دل تاریخ بررسی شود. یکی از دلایلی که عربها این شخصیت‌ها را تکفیر می‌کردند این است که آن‌ها اصلاً چنین افرادی را در تاریخشان ندارند. در حالی که در ابوظبی 30 جلد کتاب «ابن نفیس» ــ طبیب نامدار سده 7 هجري ــ به چاپ می‌رسد ما در چاپ کتاب‌هایمان به دلیل گرانی کاغذ مشکل داریم که امیدوارم این مسایل حل شود.

محقق همچنین با اشاره به مراسم تجلیل از دکتر احمد پاکتچی در این برنامه اظهار کرد: ایشان مایه افتخار ماست و مقالات و کتاب‌های ایشان در دایرةالمعارف اسلامی را مشاهده کرده‌ام. پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات در تقدیر از ایشان از ما سبقت گرفت و البته ما نیز در انجمن آثار و مفاخر فرهنگی از دکتر پاکتچی تقدیر خواهیم کرد.

همچنین در پایان این مراسم که با حضور استادان، اعضای هیئت علمی و پژوهشگران برپا بود، از دکتر مهدی محقق و دکتر احمد پاکتچی قدردانی شد.

دکتر احمد پاکتچی، دین‌شناس و زبان‌شناس ایرانی، عضو شورای عالی علمی مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی، عضو هیئت علمی دانشگاه امام صادق(ع) و مدیر کنونی گروه نشانه‌شناسی هنر در فرهنگستان هنر است و ریاست حلقه نشانه‌شناسی تهران را بر عهده دارد.